

Opinia prawna

Dotyczy: GIODO- opinia stanowi cel informacyjny dla klienta

Podstawa prawna: Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz.U. z 2002 r. nr 101, poz. 926 z późn. zm.).

Z uwagi na fakt, iż w Państwa regulaminie brak jest informacji o rejestracji danych osobowych GIODO, uznaje się iż przedsiębiorca nie dokonał wymaganych zgłoszeń do GIODO, które z uwagi na charakter działalności gospodarczej (sklep internetowy) jest obowiązany do tego zgłoszenia. Sklep internetowy obsługuje przede wszystkim osoby fizyczne i to bazę danych tych osób należy zgłosić do GIODO.

Po zgłoszeniu informacja tak powinna być zawarta również w Regulaminie sklepu internetowego

Dane osobowe

Zgodnie z art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (t. j. Dz. U. z 2002 r. Nr 101, poz. 926 ze zm.), za dane osobowe uważa się wszelkie informacje dotyczące zidentyfikowanej lub możliwej do zidentyfikowania osoby fizycznej. Osobą możliwą do zidentyfikowania jest osoba, której tożsamość można określić bezpośrednio lub pośrednio, w szczególności przez powołanie się na numer identyfikacyjny albo jeden lub kilka specyficznych czynników określających jej cechy fizyczne, fizjologiczne, umysłowe, ekonomiczne, kulturowe lub społeczne (art. 6 ust. 2 ustawy). Stosownie do ust. 3 powołanego przepisu, informacji nie uważa się za umożliwiającą określenie tożsamości osoby, jeżeli wymagałoby to nadmiernych kosztów, czasu i działań. Danymi osobowymi będą zatem zarówno takie dane, które pozwalają na określenie tożsamości konkretnej osoby, jak i takie, które nie pozwalają na jej natychmiastową identyfikację, ale są, przy pewnym nakładzie kosztów, czasu i działań, wystarczające do jej ustalenia. Daną osobową będzie taka informacja, która pozwala na ustalenie tożsamości danej osoby, bez nadzwyczajnego wysiłku i nakładów, zwłaszcza przy wykorzystaniu łatwo osiągalnych i powszechnie dostępnych źródeł. Poza zakresem przedmiotowej definicji znajdzie się zatem taka informacja, na podstawie której identyfikacja osoby wymagać będzie nieracjonalnych, nieproporcjonalnie dużych nakładów kosztów, czasu lub działań.

W świetle powyższej definicji należy przyjąć, że danymi osobowymi nie będą pojedyncze informacje o dużym stopniu ogólności, np. nazwa ulicy i numer domu czy wysokość wynagrodzenia. Informacja ta będzie jednak stanowić daną osobową wówczas, gdy zostanie zestawiona z innymi dodatkowymi informacjami, które w konsekwencji można odnieść do konkretnej osoby. Przykładem pojedynczej informacji stanowiącej daną osobową jest natomiast numer PESEL, który zgodnie z art. 31a ust. 1 ustawy z dnia 10 kwietnia 1974 r. o ewidencji ludności i dowodach osobistych (t. j. Dz. U. z 2001 r. Nr 87, poz. 960 ze zm.) jest 11-cyfrowym, stałym symbolem numerycznym, jednoznacznie identyfikującym osobę fizyczną, w którym sześć pierwszych cyfr oznacza datę urodzenia (rok, miesiąc, dzień), kolejne cztery - liczbę porządkową i płeć osoby, a ostatnia jest cyfrą kontrolną służącą do komputerowej kontroli poprawności nadanego numeru ewidencyjnego. Można więc stwierdzić, że numer PESEL ex definitione stanowi daną osobową, a jej przetwarzanie podlega wszelkim rygorom przewidzianym w ustawie o ochronie danych osobowych.

Administrator danych, aby przetwarzać dane osobowe zgodnie z przepisami ustawy o ochronie danych osobowych, musi spełnić jeden z warunków decydujący o tym, że takie działanie jest legalne. Ponadto musi dopełnić obowiązku zgłoszenia zbioru do rejestracji w prowadzonym przez GIODO ogólnokrajowym, jawnym rejestrze zbiorów danych osobowych i obowiązku informacyjnego, a ponadto we właściwy sposób zabezpieczać zgromadzone dane, dbać o interesy osób, których dane dotyczą i respektować ich prawa gwarantowane ustawą o ochronie danych osobowych.

W myśl art. 7 ust. 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych, przetwarzanie danych osobowych to wykonywanie jakichkolwiek operacji na danych osobowych, takich jak np. zbieranie, utrwalanie, przechowywanie, opracowywanie, zmienianie, udostępnianie i usuwanie, a zwłaszcza te, które wykonuje się w systemach informatycznych.

Z punktu widzenia przepisów o ochronie danych osobowych istotne jest przede wszystkim to, aby administrator danych osobowych, czyli podmiot decydujący o celach i środkach przetwarzania danych osobowych, przetwarzając dane:

- ♦ **spełniał przynajmniej jeden warunek uprawniający go do wykonywania operacji na danych osobowych** - w odniesieniu do danych zwykłych, jak np. imię, nazwisko czy adres zamieszkania określono je w art. 23 ust 1 pkt 1-5 ustawy o ochronie danych osobowych, zaś w odniesieniu do danych szczególnie chronionych, takich jak np. dane o stanie zdrowia czy poglądach politycznych – w art. 27 ust. 2 pkt 1-10 ustawy. Spełnienie jednego z tych warunków stanowi o zgodnym z prawem przetwarzaniu danych osobowych, gdyż przesłanki te są równoprawne, a jednocześnie autonomiczne,
- ♦ **dopełnił** – ustanowionego w art. 40 ustawy o ochronie danych osobowych - **obowiązku zgłoszenia zbioru danych do rejestracji** Generalnemu Inspektorowi Ochrony Danych Osobowych (GIODO) - zgłoszenie zbioru danych do rejestracji jest regułą, od której wyjątki wymienione zostały w art. 43 ust. 1 pkt. 1-11 ustawy o ochronie danych osobowych. Katalog tych wyjątków jest zamknięty i nie może być interpretowany rozszerzająco. Oceny tego, czy zbiór należy zgłosić do rejestracji, administrator danych dokonuje sam, przy czym zwolnienie zbioru danych z rejestracji jest możliwe tylko wówczas, gdy przesłanka uprawniająca do odstąpienia od rejestracji dotyczy wszystkich danych zawartych w zbiorze,
- ♦ **stosował odpowiednie zabezpieczenia**, o których stanowią przepisy rozdziału 5 ustawy o ochronie danych osobowych oraz rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie dokumentacji przetwarzania danych osobowych oraz warunków technicznych i organizacyjnych, jakim powinny odpowiadać urządzenia i systemy informatyczne służące do przetwarzania danych osobowych – administrator jest bowiem zobowiązany zastosować środki techniczne i organizacyjne zapewniające przetwarzanym danym odpowiednią ochronę, a przede wszystkim zabezpieczyć dane przed ich udostępnieniem osobom nieupoważnionym, zebraniem przez osobę nieuprawnioną, przetwarzaniem z naruszeniem ustawy oraz utratą, uszkodzeniem lub zniszczeniem (art. 36 ust. 1 ustawy o ochronie danych osobowych),
- ♦ **dopełnił obowiązku informacyjnego** ustanowionego w art. 24 ust. 1 oraz art. 25 ust. 1 ustawy o ochronie danych osobowych, chyba że administrator danych jest z niego

zwolniony – w przypadku zbierania danych bezpośrednio od osoby, której dotyczą (art. 24) administrator musi poinformować ją o swojej nazwie i adresie, celu zbierania, odbiorcach danych (także tych przewidywanych), prawie dostępu do danych i prawie ich poprawiania, a także o dobrowolności albo obowiązku ich podania (a gdy obowiązek ten istnieje – o jego podstawie prawnej). W przypadku zbierania danych nie od osoby, której one dotyczą (art. 25), administrator – zaraz po utrwaleniu danych – musi poinformować osobę, której one dotyczą, o swojej nazwie i adresie, celu i zakresie zbierania danych, a zwłaszcza o ich odbiorcach, źródle, z którego dane pozyskał, prawie dostępu do danych i prawie ich poprawiania, a także o prawie żądania zaprzestania przetwarzania danych lub wniesienia sprzeciwu wobec przetwarzania danych,

Jeżeli baza klientów sklepu internetowego przetwarzanych w różnych celach, jak np. realizacji zamówień, marketingu, prowadzenia bazy umów cywilnoprawnych, musi zostać zgłoszona do rejestracji Generalnemu Inspektorowi Ochrony Danych Osobowych jako Kika zbiorów.

Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych administratora danych do zgłoszenia zbioru danych osobowych do rejestracji Generalnemu Inspektorowi Ochrony Danych Osobowych, z wyjątkiem przypadków zwalniających go z tego obowiązku, o których mowa w art. 43 ust. 1 ustawy. W rozumieniu ustawy, zbiór danych to „każdy posiadający strukturę zestaw danych o charakterze osobowym, dostępnych według określonych kryteriów, niezależnie od tego, czy zestaw ten jest rozproszony lub podzielony funkcjonalnie” (art. 7 pkt 1 ustawy).

Baza klientów sklepu internetowego stanowi zbiór danych w rozumieniu ustawy o ochronie danych osobowych, który powinien zostać zgłoszony do rejestracji Generalnemu Inspektorowi Ochrony Danych Osobowych.

Jednocześnie z ustawy o ochronie danych osobowych wynika, iż jedno zgłoszenie zbioru danych powinno obejmować tylko jeden zbiór danych osobowych (art. 41 ustawy). Administrator danych, dokonując zgłoszenia zbioru danych do rejestracji, powinien mieć na uwadze, iż poszczególne zbiory danych osobowych różnią się między sobą m.in. zakresem przetwarzanych danych, celem przetwarzania danych, podstawą prawną prowadzenia zbioru. Dlatego, wypełnienie jednego zgłoszenia dla kilku zbiorów danych osobowych nie pozwala w sposób właściwy scharakteryzować poszczególnych zbiorów objętych tym zgłoszeniem. Tym samym nie można dla każdego z nich wskazać elementów decydujących o jego tożsamości, tj. np. podstawy prawnej przetwarzania danych, zakresu przetwarzanych danych, celu przetwarzania danych w zbiorze, a co za tym idzie nie jest możliwe stwierdzenie, jaki zakres informacji, o którym mowa w art. 41 ust. 1 ustawy, dotyczy każdego ze zbiorów.

A zatem skoro dane osobowe klientów sklepu internetowego przetwarzane są w różnych celach, jak np. realizacja zamówień klientów sklepu internetowego, prowadzenie statystyk, marketing, prowadzenie bazy umów cywilnoprawnych, to dla ich realizacji potrzebny będzie różny zakres danych osobowych. Prowadzi to do wniosku, że taka baza danych osobowych zawiera faktycznie kilka zbiorów danych prowadzonych w różnych celach. Dlatego każdy zbiór powinien zostać zgłoszony na oddzielnym formularzu zgłoszeniowym, w którym

zostanie uwzględniony odpowiedni zakres danych osobowych oraz cel, dla którego są one przetwarzane.

Zbiór danych osób zamawiających za pośrednictwem strony internetowej wiadomości newsletter należy zgłosić do rejestracji GODO.

Specyfiką Internetu jest to, że aby zamówić newsletter danego serwisu należy wpisać na jego stronie swój adres e-mail, który w rozumieniu ustawy o ochronie danych osobowych stanowi dane osobowe. Osoby zainteresowane otrzymywaniem bezpłatnych treści redakcyjnych (newsletter) z założenia podają dobrowolnie swój adres e-mail w serwisie.

Pozyskane w ten sposób adresy e-mail stanowią zbiór danych osobowych, w rozumieniu art. 7 ust. 1 ustawy, zgodnie z którym zbiór danych rozumiany jest jako każdy posiadający strukturę zestaw danych o charakterze osobowym, dostępnych według określonych kryteriów, niezależnie od tego, czy zestaw ten jest rozproszony lub podzielony funkcjonalnie.

Biorąc pod uwagę cel, dla którego dane osobowe są gromadzone oraz jego przeznaczenie, stwierdzić należy, że **nie** zachodzą w tym przypadku przesłanki wskazane w art. 43 ust. 1 ustawy, zwalniające z obowiązku zgłoszenia zbioru danych osobowych do rejestracji.

Zatem zbiór danych zawierający adresy e-mail osób, które chcą otrzymywać newsletter, należy zgłosić Generalnemu Inspektorowi Ochrony Danych Osobowych (GODO) do rejestracji.

Przesyłka towaru a dane osobowe- działalność firm kurierskich i świadczących usługi pocztowe.

Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych zawiera jedynie ogólne regulacje dotyczące przetwarzania danych osobowych, zaś ich uszczegółowienie znajduje się w branżowych przepisach prawa. Jeśli istnieją, to one mają pierwszeństwo stosowania. Dlatego kwestie legitymowania osób, którym dostarczane są przesyłki, należy rozpatrywać na podstawie przepisów ustawy z dnia 15 listopada 1984 r. Prawo przewozowe, a w zakresie w niej nieuregulowanym na podstawie przepisów ustawy z dnia 12 czerwca 2003 r. Prawo pocztowe, a także rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 9 stycznia 2004 r. w sprawie warunków wykonywania powszechnych usług pocztowych.

W myśl art. 38 ustawy Prawo przewozowe, regulującej m.in. działalność firm kurierskich, osoba nadająca przesyłkę towarową przekazuje przewoźnikowi (np. w formie tzw. listu przewozowego) informacje niezbędne do prawidłowego wykonania usługi, w tym m.in.:

- ♦ nazwę i adres nadawcy, jego podpis oraz określenie placówki przewoźnika zawierającej umowę,
- ♦ miejsce przeznaczenia przesyłki oraz nazwę i adres odbiorcy.

Zgodnie zaś z przepisami Prawa pocztowego, określającymi zasady świadczenia usług pocztowych, zawarcie umowy o świadczenie usługi pocztowej następuje m.in. przez przyjęcie przez dostawcę przesyłki lub przekazu pocztowego do doręczenia (art. 21 ust. 2 pkt 1 i pkt 3). Przesyłkę lub kwotę pieniężną określoną w przekazie pocztowym doręcza się adresatowi pod adresem wskazanym na przesyłce, przekazie pocztowym lub w umowie o świadczenie usługi pocztowej (art. 26 ust. 1).

Doręczenie zaś – w myśl art. 3 pkt 5 ustawy Prawo pocztowe – oznacza wydanie przesyłki lub wypłacenie kwoty pieniężnej określonej w przekazie pocztowym adresatowi, a w przypadkach określonych prawem także innej osobie.

Przesyłka może być także wydana osobie pełnoletniej mieszkającej razem z adresatem, jeżeli adresat nie złożył w placówce pocztowej zastrzeżenia w tej sprawie.

Przesyłki rejestrowane i przekazy pocztowe doręcza się zgodnie z art. 26 ustawy za pokwitowaniem odbioru, po stwierdzeniu tożsamości osoby uprawnionej do odbioru (§ 35 ust. 1 rozporządzenia Ministra Infrastruktury w sprawie warunków wykonywania powszechnych usług pocztowych). W myśl zaś § 36 wymienionego rozporządzenia, tożsamość osób uprawnionych do odbioru przesyłek rejestrowanych lub przekazów pocztowych stwierdza się na podstawie jednego z następujących dokumentów:

- ♦ **dowodu osobistego,**
- ♦ tymczasowego dowodu osobistego,
- ♦ paszportu,
- ♦ prawa jazdy,
- ♦ innego dokumentu z fotografią, odciskiem pieczęci urzędowej z wizerunkiem orła oraz podpisem jego posiadacza,
- ♦ w przypadku cudzoziemców nieposiadających żadnego z wymienionych wyżej dokumentów - innego dokumentu stwierdzającego tożsamość.

Główne zadania GIODO to:

- ♦ - kontrola zgodności przetwarzania danych z przepisami o ochronie danych osobowych,
- ♦ - wydawanie decyzji administracyjnych i rozpatrywanie skarg w sprawach wykonania przepisów o ochronie danych osobowych,
- ♦ - prowadzenie ogólnokrajowego jawnego rejestru zbiorów danych oraz udzielanie informacji o zarejestrowanych zbiorach,
- ♦ - opiniowanie projektów ustaw i rozporządzeń dotyczących ochrony danych osobowych,
- ♦ - inicjowanie i podejmowanie przedsięwzięć w zakresie doskonalenia ochrony danych osobowych,
- ♦ - uczestniczenie w pracach międzynarodowych organizacji i instytucji zajmujących się problematyką ochrony danych osobowych.

W celu wykonywania tych zadań GIODO, jego zastępca oraz upoważnieni inspektorzy mają prawo wstępu do pomieszczeń, w których przechowuje się i przetwarza zbiory danych, mogą przeglądać dokumenty i dane mające związek z przedmiotem ich kontroli, żądać pisemnych i ustnych wyjaśnień, a także zlecać sporządzanie ekspertyz i opinii. Jeżeli przepisy o ochronie danych osobowych zostaną naruszone, GIODO z urzędu lub na wniosek osoby zainteresowanej nakazuje przywrócenie stanu zgodnego z prawem w drodze decyzji administracyjnej (przysługuje na nią jednak skarga do sądu administracyjnego) lub zawiadamia organy powołane do ścigania przestępstw.

GIODO może egzekwować swoje decyzje w zakresie kontroli danych

W praktyce bowiem przypadki wszczęcia postępowania karnego wobec osób naruszających przepisy o ochronie danych osobowych były stosunkowo rzadkie. GIODO otrzymał

uprawnienie do nakładania grzywien za niewykonanie decyzji wydanych na podstawie przepisów ustawy o ochronie danych osobowych (w trybie przepisów o egzekucji w administracji). Niezastosowanie się do decyzji nakazującej przywrócenie stanu zgodnego z prawem, przykładowo nakazującej usunięcie danych przetwarzanych niezgodnie z prawem lub zabezpieczenie danych przed nieuprawnionym dostępem osób trzecich, może się wiązać z grzywną w wysokości do 10 tys. zł w przypadku osoby fizycznej oraz do 50 tys. zł w przypadku osoby prawnej. Wielokrotne niezastosowanie się do tej samej decyzji może narazić osobę fizyczną na grzywnę w wysokości do 50 tys. zł, a osobę prawną do 200 tys. zł. Powyższe rozwiązania mają umożliwić GODO skuteczną egzekucję przepisów o ochronie danych osobowych.

Wprowadzono także nową kategorię czynów, które będą stanowiły przestępstwo – chodzi tu o udaremnianie lub utrudnianie inspektorowi GODO czynności kontrolnych. Za takie działanie będzie groziła kara grzywny, ograniczenia wolności lub pozbawienia wolności do lat 2.

– Utrudnieniem może być na przykład kilkugodzinne poszukiwanie dokumentów, odmowa udzielenia informacji lub uniemożliwienie inspektorom wstępu do wybranych pomieszczeń kontrolowanego.

– Utrudnieniem przeprowadzenia kontroli będzie też niszczenie bądź ukrywanie dokumentów przed kontrolującymi .

sporządziła

Joanna Komandzik- Szałagan